

Vefat Ettikten Sonra Sevabı Devam Eden 4 Zümre

es-Salâtu ve's-selâmu alâ seyyidînâ Muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn ve men tebi'ahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'd:

Çok aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz, Allahu Teâlâ hazretlerinin bize resul olarak gönderdiği en mükemmel, en şerefli insan olduğundan, dinimizi onunla öğrendiğimizden, Kur'ân-ı Kerîm onun üzerine indirildiğinden, onun terbiyesine Rabbimiz Tebârake ve Teâlâ hazretleri *eddebenî rabbî fe-ahsene te'dîbî* ifadesiyle belirtildiği gibi, kendisi terbiye ettiğinden, anadan babadan yetim bırakıp da kendi terbiyesinde büyüüttüğünden, onun her sözü bizim için dinimizin kaynağı olduğundan, sebab-i felâhımız necâtımız ona ittibâ olduğundan, Allahu Teâlâ hazretleri onun kendi ismiyle *Eşhedü enla ilahe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve resuluhu* diye beraber yazdığından, seyyidi'l-evvelîn ve

âhirîn kıldığından, rahmeten li'l-âlemîn göndermiş olduğundan, Peygamber Efendimiz'in sözlerini hadislerini dinlemeyi, okumayı, anlatmayı, söylemeyi en kıymetli, en sevaplı, en ecirli, en faydalı, en güzel İslâmî çalışma olarak görüyoruz.

Onun için fırsat buldukça, Allah nasip ettikçe, seyahatlerden, mânialardan sâlim oldukça bunları okumak üzere sizin karşınıza geliyoruz. Allah'a hamd ü senâlar olsun bu gün de nasip oldu. Bu hadîs-i şerîflerden bir miktarını şöylece okuyalım. Resûlullah Efendimiz'in sünnetini öğrenelim, dinimizin aslını esasını anlayalım, Efendimiz'in yolunda yürüyelim.

Böylece Rabbimizin [rızasını kazanalım] diye bu hadîs-i şerîfleri gücümüzün yettiği, zamanımızın müsaade ettiği nispette okuyacağız.

Birinci hadîs-i şerîf...

Ama bu hadîs-i şerîfleri okumaya başlamadan önce bir vazife hissediyorum. Boynumuzun borcu telakki ediyorum.

مَنْ لَمْ يَشْكُرِ النَّاسَ لَمْ يَشْكُرِ اللَّهَ

*Men lem yeşkuri'n-nâse lem yeşkürillah.*¹

Kendisine hakkı geçen, kendisine iyiliği dokunan insanlara teşekkür etmesini bilmeyen insan, Allah'a şükrünü hiç yapamaz. Bizim de kimlere teşekkür borcumuz var, şu kürsüye oturduğumuz zaman onu düşünüyorum, onlara teşekkür, şükran borcumuzu ödemek için ruhlarına Fâtihâlar göndermeyi uygun görüyorum.

Kimlere borcumuz var?

Başta Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'e bağlıyız ve borçluyuz, sonsuz derecede borçluyuz. Resûlullah Efendimiz her şeyi bize öğrettiğinden, dinimizin aslı esası ondan geldiğinden, Resûlullah'a olan borcumuzu ödeyemeyiz. Hani alimin, babanın, hocanın

---

¹Ahmed b. Hanbel, IV, 278, r. 18449; Ahmed b. Hanbel, IV, 278, r. 18450; Ahmed b. Hanbel, IV, 375, r. 19350; Ahmed b. Hanbel, IV, 375, r. 19351; Bezzâr, *Müsned*, VIII, 226, r. 3282; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, VI, 242, r. 4105; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, XI, 377, r. 8698; Kudâ'î, *Müsnedü's-Şihâb*, I, 239, r. 377; Deylemî, *el-Firdevs*, III, 628, r. 5962; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, V, 217, r. 9097; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, VIII, 182, r. 13648; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, III, 266, r. 6479; Hatîb, *el-Müttefik ve'l-müfterik*, I, 630, r. 355; Ebu's-Şeyh, *el-Emsâli'l-hadîs*, I, 148, r. 111.

hakkı ödenmez derler. Hocaların hocası Peygamber Efendimiz'in hakkını hiç ödeyemeyiz. Ona çok büyük borcumuz var.

Sonra Resûlullah Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini toplayıp da bize kadar getiren, şu kitapları bizim önümüze hazır bırakan alimler var. Allah razı olsun hadisleri birer birer, gitmişler, diyar diyar gezerek toplamış kitap haline getirmişler.

Bunları toplamasalardı, 1400 yıl önce yaşamış Resûlullah Efendimiz'in bu sözlerini, böyle inci gibi nereden toplayacaktık?

İnciyi denize mi dalıp da çıkaracaktık?

Çıkartamazdık. İşte onlar da böyle toplamışlar, bu hadisleri bize takdim ve rivâyet eden alimlere, râvilere borcumuz var.

Sonra bu beldeleri dedelerimiz fethetmişler, cihat etmişler. Ortaya koymuşlar, "Tek Rabbim benden razı olsun." diye her şeylerini fedâ etmişler, Allah'ın rızasını kazanmaya koşmuşlar. Bu diyarlarda çarpışmışlar, yaralanmışlar, ölmüşler, şehit olmuşlar, can ve mal vermişler, kanları dökülmüş, yerlere uzanmış

kalmışlar, bu diyarları bize emanet bırakmışlar, onlara borcumuz var. Biz oturup da burada şu vaazı verebiliyorsak, onlara borcumuz var da ondan yapabiliyoruz. Onun için o şehitlerin, o gazilerin, o mücahitlerin, o muvahhid, mü'min, müslüman askerlerin, fatihlerin, şehitlerin, gazilerin hepsine borcumuz var.

Ayrıca kimler yapmışsa, Allah razı olsun bir cami yapmışlar, şehrin işlek bir yerinde kocaman, müslümanlar otursunlar, ibadet etsinler, vaaz dinlesinler, vaaz söylesinler, Kur'an öğrensinler, öğretsinler diye şu camiyi yaptıranlara da borcumuz var.

Ayrıca, bizi yetiştiren analarımıza, babalarımıza sonsuz borcumuz var. Küçükken bize baktılar, bizim [hiç] bir şeyden haberimiz yokken yetişkin kendi başımızın çaresine bakacak hâle gelmemizi sağladılar. Onlara büyük borcumuz var.

Böylece Peygamber Efendimiz'in rûh-i pâki, âl'inin ashâbının, etbâının, ahbâbının ruhları, bu beldeleri fetheden fatihlerin, şehitlerin, gazilerin, mücahitlerin ruhları, şu hadisleri yazıp bize nakil ve rivayet eden alimle-

rin, fâzılların, kâmillerin ruhları, kendilerinden ilim öğrenip feyz aldığımız hocalarımızın, din büyüklerimizin, mürşitlerimizin, şeyhlerimizin ruhları ve bu beldeleri fetheden fatihlerin ruhları için ve bizi yetiştiren büyüklerimizin, ecdâdımızın, geçmişlerimizin ruhları için şu camiye yaptıranların, yaşatanların, hizmette devamını sağlayanların, kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için...

Nihayet biz de size, cemaate borçluyuz. Cemaat olmazsa hoca tek başına kalır. Onun için dükkânlarda “Müşteri velinimetimdir.” diye yazıyor.

Müşteri olmasa dükkân ne kazanacak?

Mal satamaz, geçimi ondan dolayı.

Biz hocaların da cemaate borcu var, çünkü gelip dinliyorlar, Allah razı olsun. Dinlemeseler, bizim hâlimiz kendin oku kendin dinle olacak, size de borçluyuz. Onun için sizin de geçmişleriniz ve bütün bu saydıklarımızın ruhları, cümle mü'minîn ü mü'minâtın ruhları için dereceleri üzere bir *Fâtiha*, üç *Kulhüvalah* okuyup öyle başlayalım. Borcumuzu ödemeye bir vesile olsun, onlara sevgimize, bağlılığımıza dair bir emare, bir nişâne olsun.

*Eûzü billâhi mineşşeytânirracîm. Bismil-
lahirrahmanirrahim.*

أَرْبَعَةٌ تَجْرِي عَلَيْهِمْ أُجُورُهُمْ بَعْدَ الْمَوْتِ: مَنْ
مَاتَ مُرَابِطًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَمَنْ عَلِمَ عِلْمًا
أُجْرِي لَهُ أَجْرُهُ مَا عَمِلَ بِهِ، وَمَنْ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ
فَأَجْرُهَا يَجْرِي لَهُ مَا جَرَتْ، وَرَجُلٌ تَرَكَ وَلَدًا
صَالِحًا، فَهُوَ يَدْعُو لَهُ

*Kâle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sel-
lem: Erbaetün tecrî aleyhim ucûruhum
ba'de'l-mevt: men mâte murâbitan fî sebîlil-
lah, men alime ilmen ücriye lehû ecruhû mâ
amile bihî ve men tesaddake bi-sadakatin fe-
ecruhâ yecrî lehû mâ cerat ve raculun terake
veleden sâlihan fe-hüve yed'û lehû.²*

a. Vefat Ettikten Sonra Sevapları Devam Eden 4 Kimse...

Taberânî bu hadîs-i şerîfi Ebû Ümâme
hazretlerinden rivâyet etmiş. Diyor ki Peygam-

²Ahmed b. Hanbel, V, 261; r. 22247; Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebir, VIII, 205, r. 7831.

berimiz, Efendimiz, başımızın tâcı, gözümün nuru, her şeyimiz, rehberimiz, önderimiz Muhammed-i Mustafâ hazretleri: Dört kimse vardır.

Erbaetün. “Dört kimse vardır.” *Tecrî aleyhim ucûruhum bade’l-mevt.* “Bu dört kim-
senin sevapları, ecirleri, kazançları, mânevî mükâfatları öldükten sonra bile devam eder.”

Ölürler, sevap kazanmaya devam ederler, kabirde yatarlar, sevap kazanmaya devam ederler. Aradan seneler geçer, gene sevap kazanmaya devam ederler. Ne güzel bir şey!

İnsan sevabı nasıl kazanıyor?

Camiye geliyor, namaz kılıyor, kazanıyor. Hacca gidiyor, sevap kazanıyor. Sadaka veriyor, sevap kazanıyor. Oruç tutuyor, sevap kazanıyor, zekât veriyor sevap kazanıyor...

Kabirde yatarken sevap kazanmak güzel, asırlar boyu sevap kazanmak güzel bir şey! Bakalım Efendimiz bizi neye teşvik etmiş. Bakalım ölümden sonra da ecir kazanmaya sevap olan şeyler nelermiş!

Bir; -bir demiyor ama ben saymak için söylüyorum -

Men mâte murâbitan fî sebîlillah. “Bir kimse, Allah yolunda murâbit olarak ölürse, onun sevabı devam eder durur.”

Murâbit ne demek?

Murâbit, hudutlardaki kalelerde bekçilik yapan, düşmanı İslâm diyarına sokmamak için gece gündüz orada nöbet tutan kimseye derler. Bunlara *murâbit* derler. Onların kaldıkları yerlere de *ribât* derler. *Kale* demek. Yani hudutları raptediyor, sınırları bağlı tutuyor, düşmanın gelmesine karşı orayı kapatıyor. Düşmanı orada raptediyor, zıncı diye durduruyor, tabiri caizse, bu tarafa geçirtmiyor. [İşte] bu adamın ecri vefatından sonra devam eder durur. Ölür, vefatından sonra sevabı devam eder durur.

Neden?

Arkadaki bütün müslümanların huzur içinde ibadet yapmasına, yaşamasına sebep oldu.

Şimdi söz sözü açıyor, “Hocalar maaş almaya” diyorlar mesela.

Hocalar maaş almasa, güzel. Zenginler çocuklarını hoca yapsınlar, zenginler çocuklarını hoca yetiştirsinler, çocuklarına da parayı versinler, hocalar maaş almasın, güzel. Ama zenginler çocuklarını koleje veriyor, Amerika'ya, İngiltere'ye gönderiyor, doktor yapıyor, mühendis yapıyor. Ekseriyet itibariyle dindarlık fakirlerde. İstanbul'un, Ankara'nın lüks semtlerine bakıyorsun, cami yok. Gecekondu semtlerine bakıyorsun, iki adımda bir mescit, iki adımda bir mescit.

Neden?

İşte bu bir duygu.

*Inne'l-insâne leyetğâ enraâ'hu'stağnâ.*³

İnsanoğlu kendisini paralı pullu, imkânlı rahat görünce tuğyan eder, Allah'ı az hatırlar. Ama hasta oldu mu hatırlar, fakir düştü mü hatırlar, talebe imtihana girecek oldu mu hatırlar, bir insanın başına bir dert geldi mi hatırlar, ayakkabısı sıktı mı “Allah” der, başına bir şey geldi mi “Aman Allah” der. Zelzele olmaya başladı mı “Yandım Allah” der. Gemide binip giderken dalgalar “şak” diye vurup da geminin

---

³ 96/Alak, 6-7.

bir ucundan öbür tarafını yaladığı zaman, “Aman yâ Rabbi! Hele sen beni bir karaya çıkart, ben sana ne kurbanlar keseceğim, bak ne hayırlar yapacağım!.” der.

Neden?

İş ciddiye bindi, pabuç pahalı. Ama böyle şey olmadı mı, “Acaba bu yazı nerede geçirsem?” der.

“Acaba hangi deniz kenarı güzel, Marmara'nın denizi bozuldu Ege'ye gideyim. Antalya'ya gitmeyelim, Antalya fazla sıcak oluyor, şöyle fazlaca sefalı bir yer olsun, hem de şöyle denizi kumluk olsun, hem de orada bir tane kotra olsun, hem de şöyle olsun, hem de böyle olsun...”

O zaman keyfi, eğlenceyi düşünür. Şimdi, sen öyle para kazanıyorsun o taraflara gidiyorsun, fakara çocuğunu yetiştiriyor, Allah yolunda hizmet etsin diye veriyor. Sen dükkânını açıyorsun, sabahtan akşama dükkânın önünde müşteri bekliyorsun, para kazanıyorsun, bu hocaefendi hocalık vazifesi olduğu için camide duruyor. Bu da ticaret yapsa belki ticareti senden daha iyi yapar, belki o da senin gibi zengin

olur ama bu, ben dine hizmet edeceğim diye burada kalıyor.

Şimdi bunun çoluk çocuğu bir giyim istemez mi, şu sıcakta canı karpuz istemez mi? Bir buzdolabı istemez mi, bir güzel ayakkabı istemez mi, bir arabası olsa istemez mi? Hakkı değil mi?

“Maaş almasın!”

Maaş almasın taş kökü mü yesin bu hoca?! Ot mu otlasın?!

Ya maaş alacak ya çalışacak. Çalıştığı zaman bu işleri kim yapacak, bu çocukları kim yetiştirecek, bu namazı kim kıldırarak, bu işleri kim yapacak?

“İşte bilmem rejimden, bilmem neden para alan bilmem ne!”

İyi almasın ama sen ver o zaman. Allah yolunda sen destekle.

İşte muhterem kardeşlerim, bu murâbitlar da ne yapıyor?

Hududa gidiyor, Allah rızası için bu işi yapıyor. Hududa gidiyor, hudutta bekliyor, öte-

kiler rahat ediyor. Hududun gerisinde yaşayanlar rahat ediyor. Ticaretine bakıyor, ibadetine bakıyor, huzur içinde yatıyor, uyuyor, bu bekleyen adamın sayesinde. Düşman gelirse o çarpışacak. Çarpışırsa şehit olabilir, şehidin sevabı zaten belli de, çarpışma olmadı hudutta beklerken fenalaştı öldü adamcağız. Onun ecri devam eder durur.

Neden?

İşte öyle, orda beklemenin de sevabı o kadar fazla. Camiye geldi bir insan, oturdu bekliyor. Beklediği müddetçe sevap kazanır. “Hocam Kur’an okumuyor.” Okumasın. “Hocam tesbih de çekmiyor.” Çekmesin, oturduğu namazı beklediğin müddetçe sevap kazanır ama Kur’an okursa daha iyi, tesbih çekerse daha iyi. Ayrıca nafile namaz kılsa daha iyi, fakat namazı bekleyen insan, namazı intizâr eden insan, intizâr ettiği müddetçe, beklediği müddetçe sevap kazanır. Onun için camiye gelip durmak bile sevaptır. Burası Allah’ın evi olduğundan içeri girene Allah ikramda bulunur.

Bütün camiler Allah’ın evidir, Mekke’deki Beytullah Allah’ın en şerefli evidir. Bütün camiler Allah’ın evleri olduğundan, büyütmüş

olduğu için *fî buyûtin ezinellahu en türfea ve yuzkere fi-hesmehû*.⁴ diye âyet-i kerîmede bildirildiğinden, bu binalar Allah'ın evidir. Burada fısk-u fücûr, küfür, mâlâyânî konuşma olmaz, burada Allah'a ibadet edildiği için şerefli yerlerdir. Buranın altından semânın üstüne kadar bu mescidin kapladığı yer mübarektir. Altı da bir şey olmaz, kötü bir işte kullanılmaz, üstü de kötü bir işte kullanılmaz. Onun için camilerin yanına meyhane yapılmaz. Üst katı yapılmış, hocam altı dükkânlara verilmiş, oraya biz videocu, bilmem neci, meyhaneci koyalım, bira zaten içkiden sayılmıyor kanunlara göre, bira satsın. Olamaz! Haram, hiçbir şey yapılmaz, yedi kat yerin aşağısından yedi kat göğün üstüne kadar her tarafı mübarektir, Allah'ın evidir. Buraya giren herkes o sevabı hak eder. Allah o sevapları alanlardan etsin bizi, rızasını kazananlardan eylesin.

Şimdi camide bekleyen namazı beklediği müddetçe sevap kazandığı gibi düşmanı bekleyen de savaş olmasa bile beklediği müddetçe sevabı kazanır.

---

⁴ 24/Nur,36

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

“Hocam, o halde ben hududa gideyim bekleyeyim.” Tamam, istersen bekle. Eskiden böyle oluyordu bu işler. İsteyen akrabasıyla vedalaşıyordu, çarığının ayağına geçiriyordu, kılıcını, kalkanını, okunu alıyordu hududa gidiyordu, ben burada öleceğim, Allah rızası için burada bekleyeceğim diyordu. Ama niçin bekliyordu?

İslâm’ı korumak için bekliyordu. İslâmı, müslümanları korumak için bekliyordu. Eğer bir insan hududa gitmeden İstanbul’da, İzmit’te, Adapazarı’nda, Bolu’da, Ankara’da veya Konya’da yani huduttan uzak bir yerde İslâm’ı korumak için gözünü dört açıp da çalışıyorsa, küfrün hücumlarına karşı İslâm’ı müdafaa ediyorsa, müslümanların rahatı, huzuru, menfaati, faydası için çalışıyorsa o ne olur? O da İslâm’ı korumak için çarpışıyor. O da o sevapları kazanır. Allahu Teâlâ Hazretleri gafletten, tembellikten cümlemizi korusun, içinde bulunduğumuz yerde de İslâm’a hizmet etmek imkânı vardır, ama aklımız fikrimiz hep Allah’ın dinine hizmet olmalı. Hep o şekilde. Gecemiz gündüzümüz boş geçmemeli. Ya zikirle,

ya ilimle, ya namazla, ya hayırlı bir işi yapmaya koşturmakla geçmeli.

Şimdi bir ilden arkadaşlarım geldiler sabahleyin ziyaret ettiler beni, kocaman bir il. “Çalışacak arkadaş bulmakta zorluk çekiyoruz.” Yahu bu kocaman ilde kaç tane cami var, camilerde kaç tane cemaat var. Toplasan bir ordu olur. Hayır işi yapacak koşacak insan yok mu? “Çıkmıyor hocam.” Çok ayıp! Bu dinin sahibi müslümanlardır. Sadece biz hocalar değiliz. Sadece beldenin müftüsü, caminin imamı değil. Bu dinin sahibi hepimiziz. Siz çalışmazsanız, üç tane hocayla üç kişilik iş yapılır.

Herkes çalışacak. Herkes İslâm için çalışacak, karınca kararınca. Nasıl bütün karıncalar dağılıyorlar yuvadan, kimisi arpa buluyor çekip getiriyor, kimisi başka bir şey buluyor çekip getiriyor. Yuvaya getiriyorsa hepsi, herkes İslâm'ın yuvasına bir şey getirecek. Bir kazanç sağlayacak, karınca kararınca çalışacak. Hiçbir şey yapamazsa evinde çalışacak. Evindeki çocuk çocuğuna İslâm'ı anlatacak. Aman yavrularım, benden sonra imandan ayrılmayın, takvâyı kendinize şiar edinin, sabah ezanı

okunduktan sonra uyku haram, uyumayın, namazınızı kılın. Aman yavrularım, haram lokmaya elinizi uzatmayın, haram kazanca heves etmeyin. Allah'ın rızasına aykırı yollara gitmeyin, zevke sefaya eğlenceye dalmayın, meyhaneye kumarhaneye gitmeyin diye hiç olmazsa onları anlatacak. "Hocam bir kere söyledim de dinlemiyorlar beni. Yani ben ihtiyarladığım için artık tamam dede, tamam baba diyorlar." Gene söyleyeceksin. Tekrar söyleyeceksin.

Rahmetli [Mehmed Zahid] Hocamız'ı rahmetle anarım, Allah cümle geçmişlerimize rahmet etsin, cümle hocalarımıza yüksek makamlar ihsan etsin. Hocamız derdi ki karıyla koca arasında bir geçimsizlik olmuş, Hocamız'a şikâyete gelmişler. Hocamız;

"Bir kadını idare edemeyen adama ben adam demem." derdi. Yani, allem edecek kallem edecek uğraşacak kadını idare edecek, çekecek. Allem edecek kallem edecek çocuğu dine çekecek sapıttırmayacak, şaşkırtmayacak, politika güdecek, para verecek, bahşış verecek, uğraşacak, yalvaracak, yakaracak, yapacak.

Bir hoca varmış, kızı plaja gidermiş, kızı anlatıyor bana yaşlı, 80 yaşında, 70'le 80 yaş arasında, şu anda yaşlı bir kimse, kendisi anlatıyor.

“Ben plaja giderdim, babam filanca caminin imamıydı.” diyor.

Şimdi 80 yaşındaki bir kadını düşünün bu felaketin hangi çağda olduğunu düşünün. Şimdi çok daha yaygınlaştı. Yani kaç sene önce. 50-60 sene önceki işi anlatıyor.

Vah yazıklar olsun, plaja gidermiş ele avuca sığmıyor kız. Babası hoca, ağlaya ağlaya gelir yalvarırmış.

“‘Etme kızım, eyleme kızım, yapma kızım.’ diye ağlardı, benim de kalbim yumuşamazdı. Babamın ağlamasına, yalvarmasına kalbim yumuşamazdı.” diyor.

Şu anda başörtülü, namazında, niyazında, elinde tesbih iyi bir insan olmuş durumda da; bırakmayacağız muhterem kardeşlerim, yani bir insan yanlış yola gidiyorsa onu bırakmak yok. Devam edeceksin, takip edeceksin, tevbe

eder yola gelir ıslah olur diye gayret sarf edeceğimiz, uğraşacağız, didineceğiz, bu dini koruyacağız. Bu dini biz koruyacağız.

Camiler dolusu insan var, Müslümanlık zayıf. O zaman insanlarda kusur var, insanların müslümanlığında kusur var. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* bir hadîs-i şerîfnde buyurmuş ki:

يُوشِكُ أَنْ تَدَاعَى عَلَيْكُمْ الْأُمَمُ مِنْ كُلِّ أَفُقٍ كَمَا
تَدَاعَى الْأَكَلَةُ عَلَى قَصْعَتِهَا». قَالَ: قُلْنَا: يَا
رَسُولَ اللَّهِ، أَمِنْ قِلَّةٍ بِنَا يَوْمَئِذٍ؟ قَالَ: «أَنْتُمْ
يَوْمَئِذٍ كَثِيرٌ، وَلَكِنْ تَكُونُونَ غُثَاءً كَغُثَاءِ
السَّيْلِ، تُنْتَزَعُ الْمَهَابَةُ مِنْ قُلُوبِ عَدُوِّكُمْ،
وَيَجْعَلُ فِي قُلُوبِكُمُ الْوَهْنَ». قَالَ: قُلْنَا: وَمَا
الْوَهْنُ؟ قَالَ: «حُبُّ الْحَيَاةِ وَكَرَاهِيَةُ الْمَوْتِ

*Tedâa aleykümü'l-ümemu*⁵. “Ümmetler sizin üzerinize davet edilmiş misafirler gibi misafirlerin sofraya yüklendiği, çullandığı, kaşık

⁵Ahmed b. Hanbel, V, 278, r. 22397; Beyhakî, *Şu'abü'l-îmân*, XIII, 16, r. 9887; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir*, VIII, 205, r. 7831.

üşüşürdüğü, pilava saldırdıkları, yemeğe saldırdıkları gibi bütün etraftaki gayrimüslim ümmetler sizin üstünüze çullanacaklar.” dedi Peygamber Efendimiz.

Dinleyen sahâbe-i kirâm şaşırđılar, *-rîd-vânullahi aleyhim ecmaîn-* dediler ki:

Yâ Resûlallah ekilletin binâ yevmeizin. “Yâ Resûlallah! O zaman bizim sayımız az olacak da o edepsizler bize öyle mi cesaret edip üstümüze çullanabilecekler, ondan mı olacak bu?”

Hayır!

Bel entüm kesîrûn. “Hayır, siz çok olacaksınız o zaman.”

Adetiniz çok olacak ama;

Ke-ğusai’s-seyl. “Selin üzerindeki saman tanesi gibi olacaksınız.”

Sel saman tanesi üzerinde akıyor, o da paldır küldür akıyor onunla beraber gidiyor.

Size eski ümmetlerden iki hastalık bulaştığı zaman olacak bu!

Birisi, *hubbu'd-dünya*; dünyayı sevmek, dünyalığı sevmek, zevki sefayı sevmek, parayı pulu sevmek.

İkincisi, *kerâhiyetü'l-mevt. Hubbu'd-dünya, kerahiyetü'l-mevt.*

Birisi; dünyayı seveceksiniz ondan böyle olacak, dünyalık elden gitmesin rahatımız kaçmasın, parayı pulu kaybetmeyelim, işimizden olmayalım, masraf çıkmasın... Zihniyet dünyalık yani.

İkincisi; ölümden korkmak. Ölümden korktu mu bir müslümanın işi biter.

Düşman ondan korkmaz. Aslında Peygamber Efendimiz;

Nusihü bi'r-ru'bi mesîrete şehrin. “Bir aylık mesafeden düşmanımın kalbine benim korkum düşer, düşmanım benden bir ay mesafede uzakta olsa benden korkudan tir tir titrer. Allah bana böyle yardım etti, düşmanım korkar benden.” diyor.

Müslümanın da o korkusu vardır, hala da korkarlar. Has müslümanlardan hala korkarlar. Her yerde korkarlar. Has müslümanın böyle bir hasleti vardır. Ama müslüman has müslüman

olmaktan çıkarsa, kalp müslüman olursa, sahte müslüman olursa, adı müslüman olursa, folk müslüman olursa, folklor müslüman olursa, adet müslümanı olursa, hakiki müslüman değil de anadan atadan gördüğü için, bizim töremiz böyle diye müslüman, yani anası atası hıristiyan olsa öyle olacak, dinsiz olsa öyle olacak. Yani Müslümanlığı beğendiğinden anladığından değil de babadan miras kaldığı için. Böyle olursa ölüm korkusu içine yerleşirse, aman ben ölmeyeyim derse o zaman zillet gelir. O zaman düşmanlar üstüne çullanır, korkmaz, müslümanların hali perişan olur.

Amr İbnü'l-Âs, Mısır'ı fethederken kalenin komutanları kalenin kapılarını kapattılar da müslümanlarla savaşa hazırlandılar. Amr İbnü'l-As *radıyallahu anh* güldü onlara. Mektup gönderdi, dedi ki:

“Boşuna çırpınmayın, şu kaleyi bana teslim edin, çünkü siz benimle savaşılamazsınız. Ben öyle bir orduyla size geliyorum ki benim ordumun içindeki her şahıs ölmeye can atıyor. Şehit olayım diye geliyor. Ah bir ölsem Allah yolunda şehit olsam diye geliyor. Siz?

Siz yaşamak istiyorsunuz, benimle baş edemezsiniz, şu anahtarları verin, kalenin kapısını açın teslim olun.” dedi.

Teslim oldular. Düşündüler taşındılar baktılar ki çare yok, teslim oldular. Müslüman ölümden korktu mu mahvolur, ölümden korkmayacak. “Benim canımı Allah verdi Allah alır, ömrü kısaltmaz ömür değişmez, ölüm bir defa...” diyecek, ölümden korkmayacak, vazifesinden kaçmayacak, düşmandan ürkmeyecek. Böyle oldu mu müslüman rahat eder.

Bu bir. Yani neyin birini söylüyoruz? “Şimdi laf bu kadar uzadı hangi birden bahsediyorsun hocam?”

Dört kimsenin sevabı vefatından sonra da devam eder. Birisi hudutlarda murâbıt olan ribatlarda, kalelerde müslümanları koruyan kollayan bekleyen insanın, orda ölse bile savaş olmadan ölse bile, bir bahar günü güneşli bir havada kalenin içinde sabahleyin rahatsızlanıverdi, ikindiye *innâ lillah ve innâ ileyhi râciûn* öldü, bu düşmanla savaşmadı, karşılaşmadı, kılıç vuruşamadı. Tamam, orada ölse bile o sevabı alır. Kıyamete kadar sevap yazılır ona.

Onun için bizde murabıt olmaya gayret edelim, İslâm'ı koruyan kollayan mânevî kalelerde Müslümanlığı müdafaa için gece gündüz nöbet tutan müslümanlardan olalım. Uyuyan müslümanlardan olmayalım. Allah yolunda nöbet tutan göze cehennem ateşi değmeyecek, uyuyanın sevabı yok, nöbet tutanın sevabı çok, cennete girecek, cehennem ateşi gelmeyecek, cehenneme girmeyecek, yanmayacak demek oluyor, bu bir.

Allah yolunda bekçilik etmek maddeten veya mânen, hudutta veya memleketin içinde. Kültürel, politik, ekonomik, siyasi, askeri bakımdan veya řu bakımdan veya bu bakımdan, hepimiz bu dinin sahibiyiz, bu dine bizim hizmet borcumuz var, biz hizmet edeceğiz diye düşüneneğiz, bu bir.

İkincisi; *men alleme ilmen ücriye lehû ameluhû mâ umile bihî.*

“Bir ilim öğreten âlim, onun da sevabı kesilmez”.

Ücriye lehû ameluhû mâ umile bihî.
“Onun sevabı, öğrettiği şeyler yapıldığı müddetçe kendisine yazılır, cereyan eder, devam

eder durur.” Onun için hayır öğreneceğiz, hayır öğreteceğiz. Hayrı öğretmeye gayretli olacağız. Sen bir kimseye bir namaz öğretsen, gel kardeşim, bak Peygamber Efendimiz’in hadîs-i şerîfinde geçiyor, tesbih namazı kılmak şöyle sevapmış, hadi şöyle kılınırmış öğrettin, o da kıldı, hep sevabı alırsın. Cuma günü gusül abdesti almak, bir haftalık günahın silinmesine, üç gün ziyadesiyle, üç gün daha ilave edilince on günlük günahın affına sebep oluyormuş. “Her cuma bir gusül abdesti al da camiye öyle gel.” dedin. O da her cuma almaya devam etti, onun sevabı sana gelir.

Bak kardeşim, Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfinde tavsiye ediyor, “Günde yüz defa *Subhanallahi ve bi-hamdihî subhanallahi’l-azîm* dersin, şu sevabı alırsın.” dedin, o da sevaba heves etti, o tesbihi çekti, o tesbih çekildiği müddetçe öğreten kimse sevap alır. Fıkıh kitabından bir bahis açtı, “Bak abdest şöyle alınır, şu şöyle olur bu böyle olur, zekât böyle verilir.”, bir şey öğretti, karşıdaki de onu yaptı, uyguladı, sevabını alır.

Demek ki ilim öğreten o öğretilen şey uygulandığı müddetçe sevap kazanmaya devam

eder. Evlatlarınızı alim yetiştirin, kendiniz ilim erbabı olmaya çalışın.

Bir iki haftadır evde yokuz, dün akşam geldik, takvimin sayfaları birikmiş, koparttım. Altı yedi sayfayı okudum, çok hoşuma gitti. Her sayfada bir hadis, bir ayet, bir kıymetli şey var, insan o gün takvim yaprağında ne yazıyor diye onu okusa, bellese, anlatsa başkasına 365 günde bayağı bir ilim sahibi olacak. Yani ilim öğrenmek o kadar kolay, sevap kazanmak kolay.

Hani millet Almanya'ya para kazanmaya gidiyor, hâlbuki durduğu yerden para kazanmanın nice nice yolları var kapıları var da haberi yok. Hacca gidiyor millet sevap kazanacağız diye -Allah kabul etsin- ama durduğu yerden de, ticaret yaparken de, oturup arkadaşıyla sohbet ederken de veyahut hiç kimse yokken kendi başına dururken de sevap kazanabilir, bunları bilmiyor. Bunları bileceğiz, kendimiz kaçırmayacağız, başkasına da öğreteceğiz. Onlar da yaptıkça biz de sevap kazanacağız, gayretli, uyanık müslüman olacağız.

Hasan Basri Çantay merhum, Balıkesirli bir âlimden bahsederdi, hani şu *Meal-i Hakîm*'i

yazan zât Hasan Basri hoca. Yani Őu kadar yaŐılıymıŐ hią boŐ durmazmıŐ. Ya birisine gidermiŐ “Sigarayı bırak.” diye nasihat edermiŐ, ya [baŐka]birisine gidermiŐ “KardeŐinle barıŐ.” diye nasihat edermiŐ, ya ara bulurmuŐ, ya bir Őey öĖretirmiŐ, civa gibi ateŐ gibi.

Bilmiyorum hią civa gördünüz mü?

Ben gördüm, dökersin derler, avucuna alırsın, hık yaparken mık yaparken parmaklarının arasından sıyrılır gider. AĞır, akar gider. Müslüman da civa gibi olacak, ele avuca sığmayacak çalışacak. Siz de çalıŐacaksınız, biz de çalıŐacaĖız. Biz civa gibi hoca olacağız, siz de civa gibi cemaat olacaksınız. Civa gibi baba olacaksınız, civa gibi evlat olacaksınız, yani yerinde durmayan alıŐkan insan olacaksınız. O zaman Müslümanlık geliŐecek.

Őimdi biraz seyahatte olduğum için günlük gazeteleri pek okuyamadım takip edemedim ama bir gazete elime geąti, Saddam Hüseyin İran’la barıŐmıŐ, esirleri veriyormuŐ, topraklardan geri ekiliyormuŐ. Gel buraya! Gel bakalım! Otur bakalım karŐıma!

Sen sekiz sene bu adamlarla niye harp ettin?

Sekiz sene kendi askerinin kanını niye döktün?

Karşı tarafın kanını niye döktürdün?

Bre zalim! Bre alçak! Nasıl yaparsın bu şeyi?

Nasıl yaptın?

Bak bir anda, hemen sulh olmak mümkünmüş. Topraklardan geri çekilmek mümkünmüş.

İran'a kendin saldırmadın mı?

Kendin saldırdın, kendin söyledin ben saldıyorum diye. Bak şimdi barışabiliyorsun. Peygamber Efendimiz söylemedi mi *el-mü'mini ehû'l-mü'min*.

“Müslüman müslümanın kardeşidir, mü'min mü'minin kardeşidir” demedi miydi?

Kur'ân-ı Kerîm *inneme'l-mü'minûne ih-vetün*. “Müslümanlar ancak ve ancak birbirlerinin kardeşidir.” dememişler miydi?

Niye o zaman kardeşlik yapmadın?

Sekiz sene kan döktün, füze attın, uçak düşürdün, gemi batırdın, müslüman evlatlarını kara topraklara kardın, alkanlara buladın.

Şimdi bak anlaşılabilir olmuş, demek ki anlaşma yapılabilir olmuş, bunu sekiz sene önce yapsaydın ya! Bu işin bir tarafı, bu zalime destek verenlerin vebali de bir başka tarafı.

Şimdi bu zalime hiç kimse destek vermeseydi, hiç kimse yüz vermeseydi, bu zalim o mevkiye geçebilir miydi?

Geçemezdi. Onun için zalimleri destekleyen vebali de çoktur muhterem kardeşlerim.

Firavunun ordusunda hizmet görenin, zalimin kapısında çalışanın, günaha yardım edenin vebali çoktur. Onun için Allah bize her işimizi rızasına uygun yapmaya muvaffak etsin. Her şeyi öğrenelim, öğretelim İslâm'ın özünü yaşayalım, ikincisi bu.

Birisi, Allah yolunda murabıt olarak yaşayan insan, ölen insan, sevabı devam ediyor, ikincisi bir ilim öğreten insan, o ilim uygulandığı müddetçe sevap kazanmaya devam ediyor.

Bunun bir misalini hatırdaki kalsın diye söylüyorum, evinizdeki kütüphanenizi bir düşünün.

İmam Gazzâlî'nin bir kitabı var mı sizde?

Var hocam. Üç tane kitabı var beş tane kitabı var. *Ihyâ'sı* var, *Kimyây-ı Saâdet*'i var, *Âbitler Yolu* var, bilmem nesi var.

Okudun mu onları?

Birazını okudum hocam, okuyorum hocam. O zaman sen onu okudukça İmam Gazzâlî sevap kazanıyor.

Hocamızın *Tasavvufî Ahlâk* kitabı var mı?

Var hocam. Tamam sen *Tasavvufî Ahlâk* kitabını okuduğun müddetçe hocamız sevap kazanır, neden?

İstifade ediliyor. İstifade edildiği müddetçe sevap kazanıyor. Buna da gayret edelim.

Gelelim üçüncüye;

Ve men tesaddake bi-sadakatin fe-ecruhâ yecrî lehû mâ vucidet.

“Bir hayır yapan, bir sadaka bağışlayan, bir hayrat u hasenât bâbından iş yapan kimse de, o iş ayakta ve istifade mümkün olduğu müddetçe sevap kazanmaya devam eder.”

Çeşme yaptırmış, güldür güldür çeşmeden su akıyor, onun da sevabı akar gelir. Ölse de

devam eder. Ağaç dikmiş, altında insanlar piknik yapıyorlar, kuşlar meyvelerini yiyorlar. Sabahleyin baktım, bizim asmanın başına çökmüş kuşlar, salkımı tepeden tırnağa çöp bırakmış, yani tıklar tıklar tıklar tıklar yemiş. Tamam, o asmayı dikene, onun sahibine sevap var.

Sevindim ben yani, neden?

Kuş bile yese sevap var, insan bile yese sevap var. Altında gölgelenirse bile sevap var.

Köprü yaptırmış, üstünden geçiliyor. Cami yaptırmış içinde namaz kılınıyor vesaire vesaire. Hayırlara da koşacağız. İhtiyacımızın fazlası olan paraları âhirete göndereceğiz. Nasıl göndeririz hocam âhirete, hangi yolla gönderelim, nasıl transfer edelim, posta çekiyle mi gider, başka türlü mü gider hayır, sen bu dünyada hayır yaparsan âhirete gider. Hayrat yaparsan, hasenat yaparsan âhirete gider.

Aşure ayı, efendim gittiğim kasabada insanlar düşünmüşler, ben biraz konuşmuştum teşvik etmişim, hadi demişler bir aşure kaynatalım, kaynatmışlar, toplamışlar cemaati aşure ikramı yapmışlar, tamam sevabı kazanırız.

Neden?

Hayır yapıyorsun, hasenat yapıyorsun muhabbet oluyor. Hayra hasenata vesile oluyor. İşte hayır yapmaya gayret edeceğiz, çare arayacağız, vesile arayacağız, bahane arayacağız, hayra da hasenata da koşturacağız, bu da üçüncüsü.

Ne güzel! Bir hadîs-i şerîf bize neler öğretiyor, elhamdülillah!

Dördüncüsü;

Ve racülün tereke veleden sâlihen fe-hüve yed'û lehû.

“Bir adam ki gerisinde, arkasında salih bir evlat yetiştirmiş bırakmış.”

Fe-hüve yed'û lehû.

“O evlat da ona dua edip duruyor.”

Allah rahmet eylesin babacığım, Allah rahmet eylesin anacığım diye ruhlarına Kur'an okutuyor hatim indirtiyor vesaire vesaire. Bu adamın da bu kadının da o yetiştirdiği evladın hayırlı evlat olması dolayısıyla, sevabı devam eder durur, muhterem kardeşlerim.

Şimdi ben gittiğim kasabada, sabah namazına gittim, şöyle bir üst tarafı var caminin, küçük bir yer, sabah namazında adam kendisi geliyor cemaate, kadın da yukarıda, çocuğu çocuğu da yanında, vallahi hayran kaldım, madalya vereceğim geldi.

Var mıdır bu zamanda, böyle hanımıyla çocuğuyla camiye sabah namazına gelen?

Var. Kaç tanedir?

Şu camide var mı, kendimizi düşünelim, kendi çocuğumuz camiye gidebiliyor mu bizimle beraber?

Hanımlar gitmiyor zaten bizde adet değil. Hâlbuki Peygamber Efendimiz'in mescidine kadınlar giderdi. Bir sabah namazına *kul eûzu bi-rabbi'l-felak kul eûzu bi-rabbi'n-nas* i okudu Efendimiz kısa kesti. Dediler ki; “Ya Resûlullah bu sabah namazı biraz çabuk kıldır-dın.”

“Arkada kadının çocuğu ağlıyordu, onun için kısa kestim.” dedi. Çocuğuyla gelmiş kadın. Kadın camiye gelir, ibadet olunca vaaz olunca, nasihat olunca. Bu camiye beğeniyoruz mesela.

Neden beğeniyoruz?

Kadınların vaaz dinleyeceği bir yer var. Kadınlar vaaz dinlemezse olmaz ki, onların da kalbi yumuşayacak, bu ayetleri, bu hadisleri onlar da duyacaklar, size yardımcı olacaklar. “Efendi, tamam, ben helal lokma olmasına razıyım.” diyecekler. “Başımı örtmeyi kabul ediyorum, evladımızı şöyle yetiştirelim, helal lokma kazanalım.” diyecekler. Sana yardımcı olacak, aykırı gitmeyecek. Sen camiye o seninle zıt, çocukları kutuplaştırmış, çocukların bir kısmı anasının tarafında, babaya evde düşman gibi bakıyorlar. Horlanıyor, kadın boyuna çocukları teşvik ediyor, kışkırtıyor. “Babanız sofudur, dar kafalıdır, softadır, hamdır, bilmem nedir”.

Radyo da, televizyon da, gazete de zaten ham sofuluk edebiyatını çok yaptığından, çocuklar babasına bakarken burnundan soluyor, sanki babası değil, düşman. Babası bir tarafta oğlu diğer tarafta.

Nedir sana bu düşmanlıklarının sebebi
hacı amca?

“Vallahi bilmem, çocuklar camiye gelmez, sabahleyin namaza kalk dediğim zaman

evde bir kıyamet kopar, bir itiraz. Evlendiğim zamandan beri hanıma namaz kıldıramadım, başını örttüremedim.” bu şikâyetleri duyuyoruz hep. İşte onların da kalbinin yumuşaması için ayetleri hadisleri duyması lazım. Duymazsa öğrenmezse aklı yanlış çalışır, kendisinin yanlış yolda olduğunu düşünmez de seni yanlış yolda sanır. Bir insanı tavana bacaklarından assak dünyayı ters görür.

Neden?

Baş aşağı asılı olduğundan seni ters görüyor, hâlbuki sen doğrusun o bacaklarından asılmış, şeytanın maskarası olmuş, şeytan onu bacaklarından kaldırmış koyun gibi asmış yukarıya, seni ters görüyor.

Neden?

b. Çocukları Küçükten Yetiştirmek ve Evliliğin Gayesi

Kendisi ters asıldığı için. İşte o bakımdan hayırlı evlat yetiştirmek çok önemli bir şey oluyor. Allah fırsatları kaçırmasın. Solucan küçükken küçüktür, yılan küçükken küçüktür ama, büyüdüğü zaman ejderha olursa onun hakkından gelmek zor olur, gelinmez. Çocukları küçükken yetiştireceksiniz.

Ne kadar küçükken?

Belki burada da söyledim, çok seviyorum, hacca giden bir akrabam bir şey anlattı da çok sevdiğim için burada tekrar söyleyeceğim. Çünkü cemaat değişmiş olabilir, hep aynı cemaat dinliyor değil ya başkası da gelmiştir, onlara faydalı olur.

Medine-i Münevvere’de sabahleyin, sabah ezanı okunmuş erken okurlar onlar. Biz biraz geciktiririz, güneş doğmasına biraz daha yaklaştırırız, onlar hemen imsak kesildiği zaman ezan okurlar. Evin hanımı ezan okunur okunmaz gitmiş beşikte yatan çocuğun burnunu sıkmış. Çocuk mışıl mışıl uyurken burnu sıkılınca nefessiz kalınca çırpınmış, yanağını okşamış uyandırmış çocuğu. Burnunu sıkmış, ağzını sıkmış, yanağını sıkmış, öpmüş kaldırmış. Bana bunu anlatan akrabamız diyor ki:

“Mışıl mışıl uyuyan çocuğu niye uyandırdın?” [diye] sordum.

“Ezan okunuyor.” demiş.

“Peki ne olacak, bu çocuk namaz kılacak değil, namazla mükellef değil, uyuşsun, uyuşsaydı ne olurdu?” demiş.

“Yok, çocuk bu vakitte bebekken uyursa, büyüdüğü zaman da uyanmaz.” demiş.

Kalk! Yapma! Vakit geçiyor! Hadi evladım, kıl evladım...

Hayta hayta bütün gece dolaşmıştır, televizyonu bire kadar seyretmiştir, arkadaşlarıyla dondurma yemeye gitmişlerdir, saat ikide eve gelmiştir. Maşallah delikanlı oğlum, babası bir şey soramaz, hele bir sorsun. Alimallah, delikanlı oldu ya, bir şey soramaz. Gelmiştir içeriye, anası hoş geldin evladım der, babası biraz kaş çatar o da babasına küser. Küserler, çünkü büyüdü artık. Babası sabahleyin hanıma der ki:

“Oğlanı uyandır, gene ikide geldi değil mi kerata, uyandır şunu.” der. Hanım, “Efendi söyledim de dinlemedi.” der. “Camiye gidiyorum bak ben, hiç olmazsa kaldır şunu da evinde kılsın namazı.” der. Babası gittikten sonra anası bir daha söyler, çocuk zaten duymaz, duysa bile yastığı tekrar bir değiştirir kulağının üstüne örter, yatar gider.

Neden?

Öyle alıştı, büyüdü. Babası zorlasa, gel buraya dese, niye namaza kalkmadın, çat diye bir tane vursa, bakarsın üç gün çocuk evde yok.

Bu yaşta çocuk delikanlı, dövülür mü?

Mahallenin amcaları da yüklenirler adama. Derler ki:

“Yahu sen hiç bilmiyor musun, belli bir yaşı vardır artık, belli yaştan sonra bu bebek mi böyle çat diye dövüyorsun, kendi mesuliyetini bulmuş. Böyle olabilir, oluyor. Görüyoruz biliyoruz.

Evlatlarınızı küçükken, bebekken yetiştirin, bir evladın yetiştirilmesi helal süt emdirmekten başlar, annenin karnında başlar.

Nasıl karnında başlar?

Helal lokma yersin, çocuk helal olarak büyür. Ondan sonra, doğduktan sonra helal lokma yersin helal süt verirsin, cünüpkem emzirmezsın, o zaman çocuk helal lokmayla yetişmiş olur, terbiyesi oradan başlar. Küçükken sahur vaktinde kalkmaya alıştıırırsın, sabah ezanı okunduğu zaman kalkmaya alıştıırırsın.

Geçen gün arkadaşlarla aramızda konuşuyorduk. Arkadaş inceleme yapmış veya inceleme yapan bir kimseden okumuş dinlemiş, az uyuyan insanlar daha başarılı oluyormuş. Bizimkiler 10 saat uyur, 12 saat uyur, gece geç vakitte gelir yatar, öğle vakti geçer, öğleyle ikindi arasında uyanır. Uyur da uyur uyurda uyur. Olmaz! Az uyuyan daha zeki, başarılı, çevik, sıhhatli oluyormuş. Uyku çoğaldıkça insan sıhhat kazanmıyor. Ölçülü olması gerekiyor, onun için salih evlat yetiştirmek en büyük vazifemiz.

Neden evleniyoruz biz?

Keyif için mi, zevk için mi evleniyoruz?

Hayır, İslâm'a göre hayırlı evlat yetiştirmek için evleniyoruz.

Evliliğin ana gayesi nedir?

Hayırlı evlat yetiştirmek. Adamcağızın birisi iyi ibadet edeyim kadın kahrı çekmeyeyim, Allah yolunda cihata giderim belki, dul ve yetim bırakırım, öyle şeyler olmasın diye evlenmemiş. İbadetinde taatinde ama evlenmemiş bekâr duruyor. Bir gece rüya görmüş:

Kıyamet kopmuş, insanlar Arasat meydana toplanmışlar, bir susuzluk bir hararet, bir sıkıntı rüyada, ağzı kurumuş cayır cayır ya-
nıyor. Bir de küçük ay yüzlü çocuklar dolaşı-
yorlarmış insanların arasında. Mübarek ibrik-
lerden güzel billur bardaklara suları döküyor-
larmış şırıl şırıl şırıl şırıl sunuyorlarmış bazı in-
sanlara, onlar da kemâl-i âfiyetle içiyorlarmış.
Rüya bu ya, böyle görüyor. O da dayanamamış
rüyada “Gel yavrum, bana da bir bardak ver
ben de içeyim, hayır yapıyorsun madem böyle
bazılarına su ikram ediyorsun, bana da bir bar-
dak ver ben de içeyim.” deyince, “Amca biz
herkese su vermiyoruz, kendi annelerimize,
babalarımıza su veriyoruz. Hani biz küçüktük,
dünyadayken küçükken öldük, biz anneleri-
mize [babalarımıza] burada onun için su veri-
yoruz.” demiş.

Rüyadan uyanmış, düşünmüş taşınmış, bu
evlenmeden olmuyor. Demiş ki: “Ben evlene-
ceğim.” Hemen evlenmeye kalkmış, çoluk ço-
cuk sahibi olmayanlara bu ikramlar olmuyor
diye evlenmiş.

Tabi evlenmeden yaşıyan bazı kimseler var. Yani böyle âbitlerden, zahitlerden evlenmeden yaşıyan insanlar var. Onlar da bir mantıkla bir düşünceyle böyle yapmışlar ama evlenip de evlendikten sonra hayırlı evlatlar yetiştirenin de şanına erişilmez.

Şimdi ben camide baktım madalya vereceğim geldi. Adam camide arkamda, kadın yurkarda kadınlar kısmında, yetişkin kızı da orada, erkek çocuğu da burada, birisi imamlık yaptı. Çocuğunu hafız yetiştirmiş, ötekiler işrak vaktine kadar da kaldılar, yani sabah namazını kıldıktan sonra Yâsînler okundu, dualar ibadetler yapıldı. O vakte kadar da kaldılar, hac sevapları kazandılar, umre sevapları kazandılar. Ailece, baktım bir aile daha öyle. Çoluk çocuğuyla, kızıyla kızanıyla böyle camiye gelebilmiş, çocuğunu hafız yetiştirmiş, sen evladını hafız yetiştirebildin diye Allah başına öyle bir keramet tacı giydirecek ki, tariflere sığmaz. Onun için hayırlı evlat yetiştirmeye çok gayret edin.

“Hocam biz ihtiyarladık evlatlarımızı yetiştirdik, büyüdüler hepsi, tren kaçtı.” dersenez, ben de size derim ki, torunların yakasına

yapışın, torunları yetiştirin. Torunlarınızı çocuklarınızdan satın alın. Verin bana şu çocuğu deyin, bunu ben yetiştireceğim deyin, bir torununuzu hafız yetiştirin, bir çocuğunuzu mücahit yetiştirin, dindar yetiştirin, sizin hayrınız olsun. Size dua edecek, kabirde ecir kazanmanıza sebep olacak bir kimse olsun, diye onu yetiştirmeye gayret edin sevgili kardeşlerim. Yani doğru söz acıdır, evlatlarımızı iyi yetiştirmesek vebalimiz çok olur, ailemize sahip olamazsak vebalimiz çok olur, hanımlarımızla çocuklarımızla onların bekçisi biziz. Emanetçisi biziz, onları iyi yetiştirmeye gayret edeceğiz. Onlar günah işlerlerse vebali bizden sorulur.

Peygamber Efendimiz diyor ki, bir insanın evladı delikanlı olursa evlendirmesek, o delikanlı evlat da flört ederse, bir günah işlerse vebali anneye babaya gelir diyor.

Neden?

Evlendirecek, o kötü yola düşmesin diye evlendirmesi gerekiyor. Aman evlatlarınıza sahip olun, ailelerinizi cehenneme düşmekten koruyun, hayırlı evlat yetiştirmeye gayret edin. Bu birinci hadîs-i şerîf bitti.

c. Müslümanların Aleyhinde Konuşmayın

İkinci hadîs-i şerîf. Üç hadis okuyacağız ama o zaman da laf uzayacak kısılarından şöyle okuyayım:

عَنِ الْمُسْلِمِينَ؛ وَإِذَا مَاتَ إِرْفَعُوا أَلْسِنَتَكُمْ
أَحَدٌ مِنْهُمْ فَقُولُوا فِيهِ خَيْرًا

*İrfeû elsineteküm ani'l-müslimîne ve izâ mâte ehadün minhüm vekûlû fîhi hayra.*⁶

Sehl b. Sad *radiyallahu anh* den Taberânî rivayet etmiş. İkinci hadise geçtik, üç hadis okuyalım bari bir derste üç hadis okunmuş olsun. Peygamber Efendimiz ne buyuruyor bu ikinci hadîs-i şerîfte?

İrfeû elsineteküm. “Dilinizi çekin, dilinizi kaldırın, dilinizi tutun.”

Ani'l-müslimîn. “Müslümanların üzerinden dilinizi çekin, kaldırın.”

Ne demek?

⁶ İbn Asâkir, *Mu'cem*, I, 68, r.67.

Yani gıybet, dedikodu etmeyin, aleyhinde konuşmayın demek. Müslümanların aleyhinde konuşmayın.

İzâ mâte ehadün minhüm. “Müslümanlardan bir tanesi vefat ederse.”

Vekûlû fîhi hayra. “Onun arkasından hayır söyleyin.”

Hocam kusurlarını da biliyordum.

Kes, kes! Dilini tut! Söyleme!

Peygamber Efendimiz “Öldükten sonra artık hayır söyle” diyor. Hayattayken bir insan, sen onun kusurlarını biliyorsun, birisi de geldi sana sordu dedi ki -söylemeyeceksin kusurlarını da kusur örteceksin, gıybet etmeyeceksin, söylemeyeceksin de- birisi geldi dedi ki:

“Falanca benim kızıma talip oldu, evlenecek, nasıl bilirsin?”

O zaman söyleyeceksin. El âlemin kızının başını nâra yakmayacaksın...“Bunun şu şu kusurlarını biliyorum, pek uygun görmem.” diyeceksin. Birisi geldi;

“Yahu ben falancayla ortaklık, ticaret yapacağım, Sen tanıyormuşsun, nasıl bilirsin?”

“Onun şöyle şöyle kusurları var. Ahdine vefası yoktur biraz yalan söyler, biraz yalan söyleyen, yalanı caiz gören çok da söyler sıkıştığı zaman.” diye bildiğin kusurları söyleyeceksin. Müslüman dobra dobra olur hiç yalan söylemez. Yalan söylemek olmaz, birazı azı çoğu olmaz, yalan söyledi mi yandı, söylemeyecek.

O zaman söyleyeceksin ama sair zamanlarda söylemeyeceksin. Şimdi iş yapan, işi olan, bir iş dolayısıyla sana soran kimseye kusurunu söyleyebilirsin.

Neden?

Zararı dokunmasın ötekisine diye. Şimdi bizim tüccarların birisine bir adam gelmiş. “Ben senden mal almak istiyorum, vadeli alacağım, parayı sonra ödeyeceğim.” demiş, o da “Ben seni tanımıyorum.” demiş. “Beni şu firmadan şu firmadan şu firmadan sor.” [diye] referans vermiş. O da o üç firmayı tek tek ara-
mış.

“Falanca kimse benden halı almak istiyor, mal almak istiyor, ticaret yapabilir miyim? Nasıl bilirsiniz?”

“Yap yap, verebilirsin malı.” demişler. Bu da tutmuş ona külliyetli miktarda yüklü halı vermiş. Çok para tutacak toptan halı malzemesi vermiş. Adam gittikten sonra birisi gelmiş ona demiş ki:

“Yahu sen falanca kimseye veresiye halı vermişsin.”

“Evet, verdim.” demiş.

“Ondan para alamazsın. O bataklıdır, sahtekârdır. Alır vermez.” demiş.

“Üç firmaya sordum, onlar iyi dediler.” demiş.

“Onlara da takıntısı var da ondan.” demiş.

Yani o üç firmaya da takmış, onlar da kendilerine biraz para gelir diye iyi demişler.

Tabi, sorulan sorulduğu zaman doğru söylemeyince bak başını yaktılar şimdi bunun. Bu kadar halısı, seccadesi gitti gümbürtüye. Bu da

gık dememiş ama kurnaz yani. Hani Aksekililer, Kayserililer kurnaz diyorlar, bu da Koyunlulu kurnaz. Şimdi hiç gık dememiş. Adam bir taksit ödemiş, iki üç taksidi ödememiş, takmaya başlamış. Biraz aba altından sopa göstermek derler veya köpeğin dişlerini hırlayıp göstermesi, yani parayı vermeyecek belli, böyle bir durum olmuş, o sırada gelmiş bu adama tekrar.

Demiş ki: “Ben daha mal almak istiyorum.”

Şimdi mal sahibi düşünüyor, vermiyorum dese ben de sana eski parayı vermiyorum diyecek. Veriyorum dese daha beter batağa gidecek, yani zor bir durum.

“Peki, söyle.” demiş. Şundan şu kadar istiyorum bundan bu kadar, listeyi yapmış.

“Peki, fiyatlar şu kadar, ödeme nasıl?” demiş.

“Altı ayda, bir senede çek vereceğim.” demiş. Masrafların hepsini yazmış, hiç gık demeden. Sonra demiş ki:

“Tamam, hepsi güzel, anlaştık, yalnız bizim müessesemizde, bir prensip kararımız vardır. Biz bir müşteriye, eski borcunu ödemedен yeni mal vermeyiz. Sizin eski alış verişinizdeki borcunuzu ödeyin lütfen” demiş.

Eski alış verişi 60 milyonluk, yeni alış verişi 400 milyonluk mesela. Çok büyük fark. Adam demiş ki:

“Yahu lafı mı olur 60 milyonun.”

Çıkartmış kesesinden şak şak şak saymış vermiş. Yani 400 gelecek, bu sefer 400 milyonluk takacak diye 60 milyonu vermiş.

Hani vermiyordun?

Vermiş o zaman. Çünkü, “Koyunun geleceği yerden kaz esirgenmez.” derler. Yani dedelerimiz biliyor bu şeyleri, güzel atasözlerinde anlatmışlar. Şimdi o parayı almış, ondan sonra öteki sipariş defterini de kapatmış, yırtmış. “Tamam, hesabımız bitti, ben sana mal vermiyorum.” demiş. “Bu haksızlık oldu, bilmem ne oldu.” “Ne haksızlığı, ben sana malı verdim parasını da aldım. Mal sende, para da bende.” demiş. Biraz da kabadayılığı var,

“Fazla konuşma.” demiş, çeneni dağıtıyorum diyorlar ya hani, nasıl olduysa adam bakmış ki bu tüccar onu kafesledi, yani kafesledi ama kendi [parasını] kurtarmak için kafesledi, böylece meseleyi halletmişler.

Tabi demek ki iş yapacak bir insanı iş yapacağı kimsenin kötülüğü sorulursa söylenecek o zaman.

Neden?

Nâra yanmasın, başı yanmasın diye söylemek gerekir. Ama vefat etmiş artık, bunun işi bitmiş. “Rahmetli, Allah kusurunu affetsin, iyiydi güzeldi ama şöyle yapardı böyle yapardı.” işte o ayıpları söyleme bırak artık. Vefat etti, Allah rahmet eylesin de.

Cenaze namazı kılarken de hoşuma gidiyor.

Ey müslümanlar! Bu mevtayı nasıl bilirsiniz?

“Allah rahmet eylesin.” diyorlar. Kimisi “İyi biliriz.” diyor, kimisi “Allah rahmet eylesin.” diye duayla geçiştiriyor. Yani kurcalama demek o. Vefat eden kimselerin aleyhinde ko-

nuşmayın. Hayrını söyleyin, şerrini söylemeyin. Allah affetsin artık iş bitmiş yani, ne tevbe etme imkânı var ne düzeltme imkânı var, bitti. İkinci hadis bu.

d. Dünyaya Değer Vermemek ve İnsanların Elindekine Tamah Etmemek

Üçüncü hadîs-i şerîfi okuyorum, bitiriyorum:

يُحِبُّكَ اللَّهُ، وَأَزْهَدُ فِيمَا فِي أَيْدِي النَّاسِ يُحِبُّكَ النَّاسُ

*İzhed fi'd-dünya yuhibbukellâh vezhed fîmâ fî eydi'n-nas yuhibbuke'n-nâs.*⁷

Sehl b. Sa'd hazretlerinden gene üçüncü hadîs-i şerîf, hemen bunu söyleyip bitireceğim.

Diyor ki Peygamber Efendimiz “Dünyaya aldırma, metelik verme, değer verme, Allah seni sever.” İnsan dünya sevgisiyle dolu olursa dünyaya öyle sımsıkı sarılmış olursa, aklı fikri dünyalıkta, parada pulda, mevkide makamda,

⁷ İbn Mâce, “Zühd”, 1, r. 4102; Beyhakî, *Şu'abü'l-îmân*, XIII, 115, r. 140043; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, VI, 193, r. 5972.

şanda şöhrette olursa Allah sevmez. Dünyaya metelik vermezse, zahit, züht sahibi, zehâdet sahibi olursa, Allah sever. Yani dünyaya aldırma, değer verme, gönül kaptırma, Peygamber Efendimiz Allah seni sever diyor, bir.

Vezhed fîmâ fî eydi'n-nas. “İnsanların elinde olan şeylerden de ümidini, gözünü, tamahını kes. Onlara göz dikme, heveslenme, onları ben elde etsem diye düşünme. İnsanların elindekilere karşı da züht halinde, istiğna halinde, azdırmazlık halinde ol.”

Yuhibbuke'n-nâs. “İnsanlar da o zaman seni sever.”

Burada üçüncü hadîs-i şerîfte iki esas öğreniyoruz. Âhireti seveceğiz, dünyayı sevmeyeceğiz. Allah o zaman bizi seviyor, âhireti seversek, özlersek, cenneti kazanmaya yönelirsek, dünyaya aldırmasak, metelik vermezsek, Allah seviyor. İnsanların elindekilere tamah etmezsek, göz dikmezsek, insanlar seviyor. Demek ki senin malın, paran, karın, konağın, otomobilin, bu seneki kazancın sana mübarek olsun, gözümüz yok, Allah daha çok versin diyeceğiz.

Aman şunun malını nasıl alabiliriz, işini nasıl [bozabiliriz], kendisinden nasıl istifade edebiliriz, biraz sağabiliriz, menfaat kopartabiliriz diye düşünürse o zaman bu tamahkâr düşüncede olan, gözü başkalarının cebinde, elinde, işinde, parasında, pulunda olan kimse-ler sevimsiz olur.

Efendim bak, falanca adam ne kadar zengin, bak komünizme karşı ne kadar ilaç bu, ne kadar zengin olursa olsun, Allah hayırlısından daha çok versin. Aldığı malın kazancının hayrını görsün, hayrını yapsın. “Allah daha çok versin.” diyecek. Yâ Rabbi ona verdin de bana niye vermiyorsun, onun elindekini de al, bilmem ne, öyle kıskançlık olmayacak.

Her zaman anlattığım hikâyelerden çok hoşuma giden birisi de bu. Adamın birisinin biraz varlıklı komşusu varmış. Bineği, hayvanı varmış, dağa gidermiş, hayvanına odunları sararmış, hayvanıyla taşımış, hayvanından istifade ediyor yani. Bu adamcağızın da yokmuş bir hayvanı, bu da odunu dağdan sırtında iple taşımış. Kışın odun lazım olacak, fırın, ocak yanacak, yemek pişecek, o zaman tüp yok. Odun taşınacak, sırtında taşıyacak, sırtı yara

olmuş. Dua edermiş; “Yâ Rabbi! Sen bana bir binek hayvanı ver, komşumun var, benim de böyle bineğim olsun sırtım yara oldu. Odun taşımaktan yük altında inliyorum.” bilmem ne, yana yakıla dua edermiş.

Bir gece mübarek bir zat görünmüş rüyasında, demişler ki buna:

“Sen öyle dua etme. Sen; Yâ Rabbi komşuma iki tane hayvan ver, bana da bir tane ver diye dua et. Komşuma daha çok versin diye dua et, o zaman sana Allah bir binek verecek, merkep, at veya katır verecek. Komşuma daha çok ver diye dua et.” diye rüyada söyleyince, “Aman aman istemem, vazgeçtim. Ben zaten onun bir tane bineği olduğuna tahammül edemiyorum, iki tane olunca hırsımdan çatlarım, vazgeçtim, kendime hayvan filan istemiyorum, onun iki tane olmasın.” demiş. Kıskanç bak, rüyada nasıl çıktı ortaya, cevabında komşusunu kıskanıyor. Komşusunun [hayvanını] kıskanıyor, razı değil, hâlbuki Allah ona vermiş, daha çok versin, gözünü çek be mübarek, tamah etme, aldırma, gönlün zengin olsun. Ona veren Allah bana da verir, daha çok versin de, yani bu terbiyede olması lazım.

Allah bizi dünyaya takılıp, aldanıp, âhireti unutanlardan etmesin. Âbitlerden, zahitlerden, ariflerden, kâmillerden eylesin. İnsanların elindekilere göz dikip insanlardan uman, insanların malına mülküne tamah eden, ondan menfaat bekleyenlerden de etmesin.

*İyyâke na‘budu ve iyyâke nestaîn*⁸ sırrına erdirsin. Ancak sana ibadet ederiz, sadece senden yardım isteriz Yâ Rabbi diye sadece Rabbimiz’den istemeyi; kimsenin malında, mülkünde, mevkisinde, makamında gözü olmamayı nasip eylesin. Cennetiyle cümlelerinizi, cümlemizi şereflendirsin. Şu caminin çatısı altında bizi böylece topladığı gibi Peygamber Efendimiz’in Livâü’l-Hamd’i altında da toplansın. Şu hadislerini, sözlerini okuduğumuz Peygamber Efendimiz’e Firdevs-i Âlâ’da bizi komşu eylesin. Rüyalarımızda gül cemalini çok çok, sık sık görmeyi nasip eylesin. Şefaatine nâil eylesin, iki cihanda sevdiklerinizle beraber cümlelerinizi, sevdiklerimizle beraber cümlemizi bahtiyar eylesin. Bildiğimiz bilmediğimiz

---

⁸ 1/Fatiha, 5

hayırlara nâil eylesin, cemaliyle müşerref eylesin.

Bi-hürmeti esrâr-ı sûreti'l-Fâtiha...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
27 Muharrem 1411 / 18.08.1990

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

